

Nr 235.

Av herr **Bergh, Ragnar, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.

I proposition nr 151/1947 föreslås, att under avbidan på en slutlig lösning av gymnasiefrågan i Kiruna till driften av kommunala gymnasiet därstädes för budgetåret 1947/48 anvisas ett statsunderstöd med 30 000 kronor.

Kungl. skolöverstyrelsen hade emellertid med anledning av en framställning om förstatligande av detta gymnasium anfört, att de stora avstånden inom Norrbottens län och lärjungeområdets karaktär av gränsområde enligt överstyrelsens mening motiverade en lösning av gymnasiefrågan i Kiruna utan avvaktan på resultatet av pågående utredningar om skolväsendets framtida organisation, och hemställde fördenskull överstyrelsen, att det i Kiruna befintliga treåriga latin- och realgymnasiet måtte successivt förstatligas från och med budgetåret 1947/48 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer. När överstyrelsen kommit till denna uppfattning, hade den haft att taga ställning till ett flertal framställningar om inrättande av statliga gymnasier på andra orter, men utom beträffande Kiruna hade överstyrelsen ansett därmed böra tills vidare anstå. Vad som motiverat återhållsamheten i övrigt har i huvudsak varit naturliga hänsyn till önskemålet att ej föregripa en framtida omorganisation av läroverken. Att skolöverstyrelsen för sin del anser frågan om statligt gymnasium i Kiruna intaga en särställning, torde med det anförda få anses vara ådagalagt.

Statskontoret har ansett förstatligande av det kommunala gymnasiet i Kiruna böra anstå tills vidare men har ifrågasatt statsbidrag till driften av detsamma. Föredragande departementschefen finner »otvivelaktigt flera skäl — såsom ortens storlek och egenskap av centrum för en vidsträckt bygd, ett betryggande underlag i form av realskolor, de stora avstånden till närmaste gymnasiestäder, förefintligheten sedan flera år av ett kommunalt gymnasium, lärjungeområdets karaktär av gränstrakt m. m. — tala till förmån för ett statligt gymnasium i Kiruna». Men under hänvisning till en blivande skolreform har han anslutit sig till statskontorets uppfattning.

För att kunna bedöma, huruvida skolöverstyrelsens eller departementschefens resonemang i förevarande avseende är övertygande, är det tydligen angeläget att bilda sig en uppfattning om huruvida och i vad mån ett förstatligande av det kommunala gymnasiet i Kiruna kan tänkas innebära ett föregripande

av den blivande omorganisationen av våra gymnasier. Det synes vid ett dylikt bedömande till en början vara anledning att fastslå, att i och med ett förstatligande inträder ingen väsentlig ändring f. n. beträffande läroanstaltens arbetsätt och organisation, utan den ändring som kan tänkas ifrågakomma hänföra sig till tidpunkten för den ifrågasatta nya läroverksorganisationens genomförande. Ur organisationssynpunkt kan det därför anses skäligen likgiltigt, om gymnasiet vid denna tidpunkt är statligt eller kommunalt. Däremot är av betydelse, huruvida ett gymnasium i Kiruna i och för sig anses behövt eller ej för framtiden. Departementschefen torde själv ha den uppfattningen, att ett gymnasium i Kiruna är motiverat, eftersom han föreslagit statsbidrag till dess uppehållande. Såvitt nu är känt, räknar man även i framtiden med treåriga gymnasier, och skulle beträffande läraruppsättning o. d. väsentliga förändringar inträda, erbjuder ju gällande lönekungörelse goda möjligheter att reglera hithörande förhållanden. Det avgörande för bedömande av huruvida gymnasiet redan nu bör förstatligas eller ej blir sålunda frågan om läroanstaltens behövlighet för framtiden. Men på denna punkt har ingen invändning gjorts mot överstyrelsens resonemang. Det är sålunda svårt att finna departementschefens argumentering övertygande.

Skolöverstyrelsen har beräknat kostnaderna för ett statligt gymnasium i Kiruna till 104 000 kronor vid genomförd organisation, därav för första året 31 000 kronor.

Under återopande av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 151/1947 måtte besluta,

att det kommunala gymnasiet i Kiruna måtte successivt förstatligas från och med ingången av budgetåret 1947/48,

att bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga därav föranledda ändringar i personalförteckningen för de allmänna läroverken, och

att uppräknas den i punkt 7 i hemställan begärda förslagsanslaget med 31 000 kronor.

Stockholm den 19 mars 1947.

Ragn. Bergh.

Ernst Hage.

J. F. Grym.